

Dosarul nr. 3ra-11/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: G. Ciobanu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (jud: D. Fujenco, Ș. Starciuc, L. Caraianu)

DECIZIE

23 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Victor Burduh
Nicolae Craiu
Mariana Pitic

examinând recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
către Anatol Pahopol împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la
contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 23 mai 2019 a Curții de Apel Comrat, prin care a fost respins
apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 14
februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La data de 14 ianuarie 2019, Anatol Pahopol a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului
administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că începând din 10 mai 1995 a fost
numit în funcția de judecător, iar din data de 16 decembrie 2005 și până în prezent
activează în funcția de judecător la Curtea de Apel Chișinău, conform decretului
Președintelui Republicii Moldova nr. 362/4 din 16 decembrie 2005. Astfel, are un stagiul
de judecător de 22 ani.

A menționat că din 14 septembrie 2010 i-a fost stabilită pensia pentru vechimea în
muncă în mărime de 80% din salariul de funcție al judecătorului, care periodic, i-a fost
recalculată reieșind din majorarea treptată a salariului judecătorului în exercițiu, conform
prevederilor art.32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995
și ale art. 46¹ din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14
octombrie 1998.

Conform Legii privind salarizarea judecătorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013,
salariul său de funcție constituie 14 534 de lei. Pensia pentru vechimea în muncă urmează
a fi recalculată începând cu 01 ianuarie 2014 în mărime de 11 627,2 lei, ceea ce constituie

80% din salariul de 14 534 de lei pentru fiecare lună.

A invocat că din motivele necunoscute, Casa Națională de Asigurări Sociale nu a efectuat recalcularea pensiei de care beneficiază, astfel fiind nevoit să depună la data de 19 noiembrie 2018 cerere prealabilă, solicitând recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă în conformitate cu prevederile Legii nr. 32 din 23 decembrie 2013.

Prin răspunsul nr. P-2618 din 11 decembrie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea prealabilă, comunicând că pensiile stabilite până la intrarea în vigoare a Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014 judecătorilor care activează în continuare în funcție de judecător nu se recalculează în temeiul art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995. Totodată, pârâta a făcut referire și la explicațiile Ministerului Justiției nr. 03/3250 din 03 aprilie 2015, potrivit cărora se recalculează pensiile stabilite la data de 16 mai 2014 doar judecătorilor demisionați.

Consideră că refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale este ilegal, deoarece prevederile Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014, la acest capitol, nu au relevanță în situația sa, întrucât a dobândit dreptul la pensie până la intrarea în vigoare a legii date și prevederile acesteia au relevanță numai pentru situațiile care vor apărea pe viitor, din momentul intrării în vigoare a legii, or, conform art. 6 alin. (1) și (2) din Codul civil, legea civilă nu are caracter retroactiv.

Potrivit Legii nr.60 din 4 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, articolul 32 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 are următoarea redacție - judecătorul care a atins vârsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar. Pensia judecătorului se recalculează, ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

Astfel, dispoziția art. 32 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 prevede expres că pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu, fără careva limitări și fără ca legislatorul să facă diferența între judecătorii aflați în funcție și cei demisionați.

A susținut că prevederile legale cuprinse în art. III din Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014, conform cărora judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi, contravin art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului, în care au fost operate modificări tot prin Legea nr.60 din 04 aprilie 2014 și care are următorul cuprins: pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

Mai mult ca atât, art. III din Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014, la care face referire pârâta, nu se atribuie la Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, legislatorul omițând să indice care lege a fost modificată prin această normă.

Reclamantul a afirmat că tratarea în alt mod a prevederilor legale în baza cărora judecătorii aflați în funcție au dreptul de a primi pensia în raport cu salariului lunar al judecătorului în exercițiu, contravine Constituției RM și tratatelor internaționale din domeniul dat. Astfel, diminuarea cuantumului pensiei calculate, precum și restricțiile la plata pensiilor, stabilite judecătorilor în modul prevăzut în lege, contravin art. 6, 16, 43,

47, 54 și 116 din Constituție, principiilor fundamentale despre independența organelor judiciare, consfințite în rezoluțiile Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr.40 din 29 noiembrie 1985 și nr.146 din 13 decembrie 1985, precum și în Carta Europeană cu privire la statutul judecătorului, potrivit căreia cuantumul pensiei judecătorului trebuie să fie cât de aproape posibil de nivelul ultimei sale remunerații.

În susținerea poziției sale face referire și la hotărârea nr.4 din 27 ianuarie 2000 a Curții Constituționale, care a statuat că, la elaborarea unor legi noi și a altor acte juridice, este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, întru respectarea principiului respectării drepturilor dobândite anterior în mod licit. În plus, hotărârea nr. 27 denotă că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de articolul 46 din Constituție, și respectiv, art. (1) din Protocolul nr. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are valoare economică.

Prin urmare, consideră că diminuarea cuantumului pensiei calculate precum și restricțiile la plata pensiilor stabilite judecătorilor în modul prevăzut de lege contravin Constituției, Casa Națională de Asigurări Sociale încetând neîntemeiat să-i recalculeze și să-i plătească pensia în dependență de majorarea salariului judecătorului în exercițiu.

Conform art. 4 alin. (3) lit. b) din Legea privind salarizarea judecătorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013, salariul de funcție al judecătorului din cadrul Curții de Apel se stabilește în cuantum de 4,3 salarii medii pe economie pentru judecătorul care are o vechime în muncă în funcția de judecător de peste 15 ani, prevederi ce sunt aplicabile în cazul lui, având o vechime în muncă în funcția de judecător de peste 22 ani. De asemenea, conform art. 10 din aceeași lege, prevederile art. 4 din prezenta lege sunt în aplicare, după cum urmează: a) de la 01 ianuarie 2014, salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în cuantum de 80% din salariile de funcție prevăzute la articolul 4; b) de la 01 aprilie 2015, salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în cuantum de 90% din salariile de funcție prevăzute la articolul 4; c) de la 01 aprilie 2016, salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în cuantum deplin conform articolului 4.

Prin Hotărârea Guvernului RM nr. 974 din 04 decembrie 2014, s-a aprobat cuantumul salariului mediu pe economie, prognozat pentru anul 2015, în mărime de 4500 de lei, pentru utilizare în modul stabilit de legislație. Respectiv, de la 01 aprilie 2015 pensia lui trebuia să fie recalculată după formula $(4500 \text{ lei} \times 4,3 \text{ salarii medii pe economie} \times 90\%) \times 80\%$.

Prin Hotărârea Guvernului RM nr. 879 din 23 decembrie 2015, s-a aprobat cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2016, în mărime de 5050 de lei, pentru utilizarea în modul stabilit de legislație. Deci, prin prisma prevederilor art. 32 Legea cu privire la statutul judecătorului, începând cu 01 aprilie 2016, pensia lui urma să-i fie recalculată după formula $(5050 \text{ lei} \times 4,3 \text{ salarii medii pe economie} \times 80\%)$.

A solicitat recunoașterea ilegalității refuzului nr. P-2618/18 din 11 decembrie 2018, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze și să-i achite diferența de pensie neplătită ilegal pentru perioada de 01 ianuarie 2014 – 01 ianuarie 2019, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, începând cu 01 ianuarie 2019 și pe viitor să-i recalculeze și să-i achite pensia, conform prevederilor art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, în mărime de 80% din salariul

lunar de funcție.

Prin hotărârea din 14 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea depusă de către Anatol Pahopol a fost admisă integral. A fost recunoscut ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. P-2618/18 din 11 decembrie 2018, prin care s-a refuzat efectuarea recalculării pensiei pentru vechime în muncă lui Anatol Pahopol. A fost anulat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. P-2618/18 din 11 decembrie 2018 privind refuzul în recalcularea pensiei lui Anatol Pahopol, ca fiind neîntemeiat. A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să-i recalculeze și să-i achite lui Anatol Pahopol diferența de pensie pentru perioada 01 ianuarie 2014 – 01 ianuarie 2019, precum și să-i recalculeze și să-i achite pensia, începând cu 01 ianuarie 2019 pe viitor, în corespundere cu prevederile art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, în cuantum de 80 % din salariul mediu lunar achitat efectiv.

Prin decizia din 23 mai 2019 a Curții de Apel Comrat, a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 14 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

La data de 21 iunie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs motivat împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei din 23 mai 2019 a Curții de Apel Comrat și emiterea unei noi decizii.

În motivarea recursului a invocat că decizia contestată este neîntemeiată, deoarece instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite.

A indicat că la data de 16 mai 2014 a intrat în vigoare Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 60 din 04 aprilie 2014, prin care a fost modificată și completată Legea nr. 544- XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului. Astfel, prin Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014, au fost modificate, în speță, reglementările legale ce prevăd asigurarea cu pensie judecătorilor (a celor aflați în demisie, cât și a celor ce se află în exercițiul funcției). Astfel, la art. III al Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014 este prevăzut fără echivoc următoarea reglementare, precum că: judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Totodată, la acest capitol s-a expus și Ministerul Justiției prin scrisoarea nr. 03/3250 din 03 aprilie 2015, explicând că se recalculează pensiile stabilite până la data de 16 mai 2014 (data intrării în vigoare a Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014) judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă. Iar, pensiile stabilite până la intrarea în vigoare a Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014, judecătorilor care activează în continuare în funcție de judecător, nu se mai supun recalculării în temeiul art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995.

A remarcat că anume Ministerul Justiției este autorul de bază al proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, votat de Parlament și devenind ulterior Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014.

Recurenta a menționat că prin urmare, temei în vederea satisfacerii pretențiilor intimatului privind recalcularea pensiei după data de 16 mai 2014, nu este. Or, odată ce

au fost abrogate prevederile art. 32 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995, ce admiteau recalcularea pensia judecătorului ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu sau modificării/creșterii salariului odată cu numirea acestuia în altă funcție superioară celei deținute, pensia judecătorilor care se află în exercițiul funcției nu mai are fundamentare legală de a fi recalculată odată cu majorarea salariului.

Consideră că instanțele ierarhic inferioare au dat un înțeles eronat conținutului art. III din Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014. Or, legiuitorul a indicat cu precizie la care judecători la referit - judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător, adică nicidecum la cei ce se vor pensiona pe viitor. Astfel, de la data intrării în vigoare a legii noi, efectele legii vechi încetează, cu excepția cazurilor în care legea nouă prevede altfel.

La data de 08 iulie 2019, recursul a fost notificat intimatului Anatol Pahopol (f.d. 105), cu înștiințarea despre depunerea referinței.

Intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural și nu a depus referință.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Studiind materialele dosarului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul, din următoarele considerente.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei, rezultă că Anatol Pahopol activează în funcția de judecător din anul 1995, iar în prezent activează la Curtea de Apel Chișinău, în baza decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 362/4 din 16 decembrie 2005.

Potrivit certificatului nr. 4-35/6-44 din 11 ianuarie 2019, eliberat de Curtea de Apel

Chișinău, salariul de bază al lui Anatol Pahopol în funcția de judecător al Curții de Apel Chișinău constituie în anul 2014 – 12952,00 lei, anul 2015 – 16146,00 lei, anul 2016 – 16146,00 lei, anul 2017 – 19827,00 lei, anul 2018 (până la 30 noiembrie 2018) – 24498,00 lei, iar începând cu 01 decembrie 2018 – 26000, 00 lei.

La data de 14 septembrie 2010, Anatol Pahopol a dobândit dreptul la pensie pentru vechimea în funcție de judecător, fiindu-i stabilită pensia pentru vechime în muncă în mărime de 80 % din salariul de funcție de judecător al Curții de Apel Chișinău.

Ulterior, la 23 mai 2014 pensia i-a fost recalculată din majorarea treptată a salariului judecătorului în exercițiu în temeiul art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995 și conform prevederilor art. 46¹ din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998.

La data de 19 noiembrie 2018, Anatol Pahopol s-a adresat cu cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat recalcularea pensiei pentru vechime în muncă începând cu 01 ianuarie 2014 reieșind din mărimea salariului lunar în exercitarea funcției de judecător al Curții de Apel Chișinău în mărime de 11 627, 2 lei (ceea ce constituie 80 % din salariul de 14 534 de lei), pentru fiecare lună (f.d. 7).

Prin răspunsul nr. P-2618 din 11 decembrie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a refuzat în satisfacerea cererii prelabile, invocând că pensiile stabilite până la intrarea în vigoare a Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 60 din 04 aprilie 2014 judecătorilor care activează în continuare în funcție de judecător nu se recalculează în temeiul art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995. Astfel, dat fiind faptul că potrivit listelor judecătorilor care beneficiază de pensie pentru vechime în muncă și continuă să activeze în continuare în funcție de judecător, prezentate de Consiliul Superior al Magistraturii, Anatol Pahopol continuă să activeze în funcție de judecător, pensia nu se recalculează (f.d. 8).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Anatol Pahopol a solicitat recunoașterea ilegalității refuzului nr. P-2618/18 din 11 decembrie 2018, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze și să-i achite diferența de pensie neplătită ilegal pentru perioada de 01 ianuarie 2014 – 01 ianuarie 2019, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, începând cu 01 ianuarie 2019 și pe viitor să-i recalculeze și să-i achite pensia, conform prevederilor art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, în mărime de 80% din salariul lunar de funcție.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii depusă de Anatol Pahopol și a recunoscut ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. P-2618/18 din 11 decembrie 2018, prin care s-a refuzat efectuarea recalculării pensiei pentru vechime în muncă lui Anatol Pahopol, a anulat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. P-2618/18 din 11 decembrie 2018 privind refuzul în recalcularea pensiei lui Anatol Pahopol, ca fiind neîntemeiat și a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i recalculeze și să-i achite lui Anatol Pahopol diferența de pensie pentru perioada 01 ianuarie 2014 – 01 ianuarie 2019, precum și să-i recalculeze și să-i achite pensia, începând cu 01 ianuarie 2019 pe viitor, în corespundere cu prevederile art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, în cuantum de 80 % din salariul mediu lunar achitat efectiv.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, considerând

hotărârea primei instanțe legală și întemeiată.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare au constatat că stabilirea pensiei judecătorului se efectuează în dependență de salariul mediu lunar al acestuia, în funcție de nivelul instanței judecătorești la care își desfășoară activitatea, iar recalcularea pensiei în dependență de salariul lunar la judecătorului în exercițiu, fapt ce impune recalcularea pensiei din salariul prevăzut pentru funcția deținută la moment.

Prin urmare, instanțele de judecată au reținut ca fiind neîntemeiat argumentul invocat de Casa Națională de Asigurări Sociale precum că pensiile stabilite până la intrarea în vigoare a Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014 judecătorilor care activează în continuare în funcție de judecător nu se recalculează în temeiul art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995. Or, dreptul dobândit sub imperiul unei legi, nu poate fi modificat de o lege ulterioară, Anatol Pahopol urmând să beneficieze de dreptul la pensie în condițiile în care a fost dobândit, adică cu dreptul la recalculare. Astfel, pensia lui Anatol Pahopol urmează a fi recalculată în dependență de salariul deținut la moment în funcția de judecător al Curții de Apel Chișinău.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că, soluția dată de către instanțele judecătorești este corectă.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 01 aprilie 2019), orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Conform art. 16 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ (în vigoare până la 01 aprilie 2019), persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Potrivit art. 17 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ (în vigoare până la 01 aprilie 2019), cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia.

În conformitate cu art. III din Legea nr. 60 din 4 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare de la data de 16 mai 2014, judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător, vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Conform art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, judecătorul care a atins vârsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător,

are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar. Pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

În conformitate cu prevederile art. 10¹ din Legea privind salarizarea judecătorilor și procurorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013, salariile de funcție ale judecătorilor și procurorilor stabilite în condițiile art. 1 se reexaminează anual de la data de 1 aprilie.

Prin urmare, în speță instanțele ierarhic inferioare corect au stabilit că recalcularea pensiei judecătorului urmează să se efectueze reieșind din quantumul dreptului patrimonial dobândit, la caz, ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului Curții de Apel Chișinău în exercițiu, fără careva limitări.

După cum a fost constatat supra, intimatul activează în funcția de judecător începând cu anul 1995, iar începând cu data de 16 decembrie 2005, acesta activează în funcția de judecător în cadrul Curții de Apel Chișinău. La moment, Anatol Pahopol are o vechime în muncă de peste 24 de ani, iar începând cu data de 14 septembrie 2010, acesta beneficiază de pensie pentru vechime în muncă în mărime de 80 % față de salariul funcției de judecător la Curtea de Apel Chișinău.

Coroborând normele de drept sus-indicate la circumstanțele speței, instanța de recurs notează că stabilirea pensiei judecătorului se efectuează în dependență de salariul mediu lunar al acestuia, în funcție de nivelul instanței judecătorești la care își desfășoară activitatea, iar recalcularea pensiei în dependență de salariul lunar la judecătorului în exercițiu, impune recalcularea pensiei din salariul prevăzut pentru funcția deținută la moment.

În conformitate cu prevederile art. 6 alin. (1) – (4) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), legea civilă nu are efect retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare. Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare. De la data intrării în vigoare a legii noi, efectele legii vechi încetează, cu excepția cazurilor în care legea nouă prevede altfel. În cazul situațiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura și întinderea drepturilor și obligațiilor părților, precum și orice alte efecte contractuale, dacă legea nouă nu prevede altfel.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că intimatul a dobândit dreptul la pensie în condițiile sus-enunțate, respectiv, pensia acestuia urmează a fi recalculată în dependență de salariul deținut la moment în funcția de judecător al Curții de Apel Chișinău.

Or, în virtutea faptului că legea civilă nu are caracter retroactiv, instanța de recurs remarcă că, dreptul dobândit sub imperiul unei legi, nu poate fi modificat de o lege ulterioară.

Astfel, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că este justă și întemeiată soluția instanțelor ierarhic

inferioare privind obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze și să-i achite pensia lui Anatol Pahopol, în corespundere cu prevederile art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, în cuantum de 80 % din salariul mediu lunar achitat efectiv.

Nu poate fi reținut argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale referitor la faptul că intimatul nu beneficiază de dreptul la recalcularea pensiei, reieșind din salariul judecătorului în exercițiu pentru perioadă dedusă speței, la prevederile art. III din Legea nr. 60 din 4 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care stipulează că, judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător, beneficiază de mărimea pensiei stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi, adică la 16 mai 2014. Or, la data intrării în vigoare a legii menționate, intimatul deja beneficia de dreptul la pensie în mărime de 80% din salariul judecătorului în exercițiu, prin urmare, norma invocată de către recurentă nu este aplicabilă speței, întrucât nu are efect retroactiv, în speță Anatol Pahopol a obținut un "bun" în sensul art. 1 Protocol nr. 1 CEDO, adică "un drept" înainte de adoptarea și intrarea în vigoare a art. III din Legii nr. 60 din 4 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (publicată în Monitorul Oficial nr. 115-119/304 din 16 mai 2014).

De asemenea, nu pot fi reținute nici afirmațiile recurente invocate în cererea de recurs precum că odată ce au fost abrogate prevederile art. 32 din Legea nr. 544/1995, ce admiteau recalcularea pensiei judecătorului ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu sau modificării/creșterii salariului odată cu numirea acestuia în altă funcție superioară celei deținute, pensia judecătorilor care se află în exercițiul funcției nu mai are fundamentare legală de a fi recalculată odată cu majorarea salariului, deoarece acestea contravin circumstanțelor de fapt și de drept menționate mai sus.

În continuare, instanța de recurs remarcă că întru consolidarea soluțiilor instanțele de judecată întemeiat au ținut cont de și de Hotărârile Curții Constituționale prin care aceasta s-a expus asupra dreptului la pensie a anumitor categorii de salariați, inclusiv și a judecătorilor.

În această ordine de idei, Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 4 din 27 ianuarie 2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii și funcționarilor publici, a prevăzut că, la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în Legea cu privire la statutul judecătorului.

La fel, în jurisprudența Curții Constituționale s-a menționat că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 și, respectiv, art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică. Un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensia ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei (HCC nr.27 din 20 decembrie 2011).

În hotărârea nr. 25 din 27 iulie 2017 Curtea Constituțională a stipulat că stabilirea unor garanții materiale ale independenței judecătorului rezidă, în primul rând, în faptul că ele trebuie să reflecte înaltul statut al judecătorului. De aceea garanțiile materiale ale independenței judecătorului, stabilite de stat, trebuie să fie asigurate și să se respecte

necon condiționat. Este absolut inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului în procesul adoptării unor legi noi.

Prin hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 Curtea Constituțională a remarcat Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile (adoptată la 17 noiembrie 2010, la cea de-a 1098-a întâlnire a delegaților miniștri), conform căreia: “53. Regulile principale ale regimului de remunerare pentru judecători profesioniști trebuie stabilite prin lege. 54. Remunerarea judecătorilor trebuie să fie pe măsura rolului și responsabilităților lor și să aibă un nivel suficient pentru a-i face imuni la orice presiune menită să influențeze deciziile. Trebuie să existe garanții pentru menținerea unei remunerații rezonabile în caz de boală, concediu de maternitate sau de paternitate, precum și pentru plata unei pensii pentru limită de vârstă, care ar trebui să fie raportate în mod rezonabil la nivelul de remunerare a judecătorilor în exercițiu. Trebuie introduse dispoziții legale specifice care să instituie o măsură de protecție împotriva unei reduceri a remunerației care ar viza în mod specific judecătorii”.

Principiul de bază consfințit de Curtea Constituțională în hotărârile sale adoptate la acest subiect este că diminuarea cuantumului pensiei calculate, precum și restricțiile la plata pensiilor, stabilite judecătorilor în modul prevăzut de lege, contravin Constituției, principiilor fundamentale despre independența organelor judiciare, consfințite în rezoluțiile Adunării Generale a ONU nr. 40 din 29 noiembrie 1985 și nr. 146 din 13 decembrie 1985, precum și Carta Europeană cu privire la statutul judecătorului, conform căreia cuantumul pensiei judecătorului trebuie să fie, cât de apropiat posibil de nivelul ultimei sale remunerații.

În conformitate cu art. 4 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

În acest sens, art. 7 din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019) statuează că dacă prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sunt stabilite alte dispoziții decât cele prevăzute de legislația civilă, se vor aplica dispozițiile tratatului internațional.

În concluzie, se denotă că art. III al Legii nr. 60 din 4 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative nu poate fi aplicat la caz intimatului, care de fapt a dobândit dreptul la pensie anterior.

Din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel a examinat principalele întrebări juridice puse în prezenta acțiune și s-a pronunțat în mod detaliat în privința fiecărui argument invocat pe marginea cererii de chemare în judecată.

Totuși, pentru a nu ignora observațiile recurente și circumstanțele speciale ale cauzei (cauza Bochan vs Ucraina, 3 mai 2007, parag. 84), instanța de judecată a reexaminat problema de drept și a fost de acord cu raționamentul instanței de apel, care a fost completat în faza de recurs pentru a înlătura orice dubiu cu privire la legalitatea actelor judecătorești.

În esență, punctul de vedere al recurente oferit în această fază nu a putut modifica

concluziile anterioare (Ruminski vs Suedia, 2 mai 2017, parag. 32 – 33).

Pe baza celor prezentate, instanța de recurs constată că instanța de apel a determinat corect caracterul raportului juridic dintre părți și legile aplicabile soluționării pricinii, cu completările de rigoare. Astfel, observațiile recurente au fost ascultate, iar instanța de apel a răspuns la toate argumentele esențiale ale cauzei (cauzele Victor Harovschi vs Moldova, 18 noiembrie 2008; Fundația pentru Copii Speranța vs Moldova, 17 octombrie 2017 sau Calancea și alții vs. Moldova, 6 februarie 2018, parag. 20, 34 – 35).

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se menține decizia din 23 mai 2019 a Curții de Apel Comrat și hotărârea din 14 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Anatol Pahopol împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh

Nicolae Craiu

Mariana Pitic